

2. Психолого-педагогічний супровід і підтримка в умовах модернізації освітньо-виховного простору: [Електронний ресурс]. Режим доступу: URL: <http://osvita.ua/school/upbring/1334>

3. Слободенюк Л. І. Психологічний супровід у школі: мета, завдання, функції // Шкільному психологу. Усе для роботи. 2009. № 10 (10). С. 2–5.

4. Слюсарев Ю. В. Психологическое сопровождение как фактор активизации саморазвития личности: автореф. дисс. на соискание уч. степени канд. психол. наук: спец. 19.00.07 «Педагогическая психология». С.-Пб., 1992. 20 с.

5. Социально-педагогическое сопровождение адаптации дошкольников к условиям детского сада [Електронний ресурс]. Режим доступа к ресурсу: <http://revolution.allbest.ru/psychology/00130456.html>

6. Токарева Н. М., Шамне А. В., Макаренко Н. М. Сучасний підліток у системі психологопедагогічного супроводу: монографія. Кривий Ріг, 2014. 312 с.

7. Федосенко Е. В. Психологическое сопровождение подростков: система работы, диагностика, тренинги монография. СПб.: Речь, 2008. 192 с.

Владислав ЮРОШ
(Ужгород, Україна)

ПОЛІТИЧНА ІДЕНТИЧНІСТЬ ЯК ФАКТОР ДВОСТОРОННІХ ВІДНОСИН

Зміни, що охопили в сучасних умовах всі суспільні сфери життя українців, найбільш яскраво проявились, напевно, у політичній сфері. Сучасне політичне життя наповнюється новим змістом, що відрізняється різноплановістю політичних процесів. Українське політичне життя набуло нової якості. Відтак, виникла ціла низка питань, які потребують глибокого та різностороннього вивчення. Одним із таких аспектів виступає дослідження політичної ідентичності сучасного українського суспільства, а особливо в умовах сучасного стану України та політичної невизначеності її громадян.

Політична ідентичність – це ототожнення індивіда із певною політичною позицією або ж його належність до певної політичної позиції. Поняття ідентичності, яке охоплює особисту діяльність, національні особливості й суб'єктну позицію, стало однією з головних тем початку ХХІ століття. Зокрема, в контексті ідентичності аналізуються проблеми політичного менталітету, політичної культури, трансформації політичної свідомості та образів політики. Водночас феномен політичної ідентичності є міждисциплінарним та розглядається у філософії, політології, політичній соціології, політичній психології. Проблема політичної ідентичності не втрачає своєї актуальності [6].

Дослідження психології політичної ідентичності особливо актуальним є для України, суспільство якої навіть після падіння СРСР залишається достатньо різномірним не тільки в етноконфесійному та культурному відношенні, але й з огляду на розвиненість територій, політичної організації, економічного та соціального потенціалу.

Соціальна ідентичність є базисом соціальної системи, яка є ядром суспільства. Усвідомлення себе частиною якого-небудь суспільства і прийняття цього факту означає готовність розділяти якщо не всі, то більшість норм, правил, цінностей, прийнятих в цьому суспільстві, і посідання певного місця в його статусно-рольовій структурі.

Ідентичність існує в певних рамках, які, як правило, символічно опосередковані. Через засвоєння цінностей «своєї» групи та набуття лояльності до неї відбувається рефлексія «інших» груп і, як наслідок, позначення поділу між групами.

У випадку політичної ідентичності йдеться передусім про ідентифікацію індивіду або групи індивідів з політично значущими символами. Як слушно підкреслив М. Едельман, для більшості людей політика означає безперервний «парад абстрактних символів». Індивід, приймаючи та

частково конструюючи свою політичну ідентичність, ототожнює себе не з людьми як такими, не з конкретними подіями, а з людьми та подіями, що набули для них символічного значення [6].

Далеко не з кожним політичним інститутом можлива політична ідентифікація. Політичний інститут повинен мати свою унікальну символічну мову. Наприклад, політичні партії важко ідентифікуються за своїми політичними програмами та партійним іміджем, тому політична ідентичність не завжди носить в собі політичну належність. Для сучасної політичної комунікації характерним є взаємне перехоплення ідей та лозунгів, метафоричність понять, невизначеність «друзів» та «ворогів». Усе це суттєво ускладнює ідентифікацію з політичними факторами, породжуючи, з одного боку, інфляцію символічних значень, а з іншого – значну потребу у «справжніх символах» [1].

Будь-яка ідентифікація, навіть якщо вона не повністю усвідомлена людиною, є однозначним та консервативним фактом, оскільки включення «Я» в яке-небудь одне суспільство пояснює його неналежність до будь-яких інших. Можна сказати, що політична ідентичність виражається в різного роду політичних ідентифікаціях, а не тільки в політичній самоідентифікації. Іншими словами, політична ідентичність не співпадає з політичною самоідентифікацією, яка виступає однією з її проявів. На принциповість такого роду неспівпадіння вказує Т. Стефаненко при аналізі етнічних відносин [2].

В низці образів особливе місце посідають інтегральні образи держави як політичного суспільства, обмеженого рамками певної території та країни. Саме поняття образу країни визначається полісемантичністю. Характер уявлень про себе і про своє місце у світі надає неоднозначного впливу на сприйняття країни за її межами. «Зовнішній» образ орієнтований на уявлення про країну, що склалося за межами національного культурного поля й визначає її «репутацію». «Внутрішній» образ будується на самооцінці, проте доповнюється проекцією внутрішнього сприйняття за межі національно-державного. В той же час позиціонування стосовно «іншого» і співвідношення себе з іншими національно-державними спільнотами завжди було й залишається однією з основ ствердження власної національної ідентичності [1].

З особливими, відмінними від інших неполітичними характеристиками колективної ідентичності пов'язується образ народу (нації). Він спирається на уявлення про відомих людей, культурних зразках, особливостях психологічного складу, соціальної та побутової поведінки представників того чи іншого національного суспільства, які переносяться на сприйняття суспільства в цілому.

Попри те, що відсутність чітких теоретичних підходів та термінології ще не дозволяє виокремити вивчення образу країни як повноцінну самостійну область аналізу, наявність суспільного запиту з боку держави та з боку бізнесу стимулюють до швидкої розробки теорії та прикладного аналітичного інструментарію. Тим часом, професіоналізація сфери зв'язків з громадськістю та розвиток віртуальної економіки формують запит на експертів та аналітиків, що вміють працювати з такими нематеріальними активами, як образ країни чи регіону.

Інтерес людей до політики позитивно впливає на процеси, що відбуваються наразі в Україні. Суспільство більше не може залишатися осторонь, коли вирішуються питання державної важливості. Люди безпосередньо хочуть впливати на владу, і цим ситуація відрізняється від того стану пасивності суспільства, що був ще навіть до 2013 року.

ЛІТЕРАТУРА

1. Вятр Е. Социология политических отношений / Пер. с польск. М., 1979. 463 с.
2. Головин Н. А. Теоретико-методологические основы исследования политической социализации. СПб.: Изд-во СПбГУ, 2004. 288 с.
3. Доброжанська О. Л. Дослідження ідентифікаційних процесів в політології та суміжних науках. *Науковий вісник Дипломатичної академії України*. Київ, 2007. Вип. № 14. С. 221–231.

4. Землюк В.П. Політична ідентичність в Україні в період кризи «розвинутого соціалізму» і здобуття державної незалежності: дисертація канд. політ. наук: 23.00.02 / НАН України; Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І.Ф. Кураса. К., 2007. 233 с.

5. Зликов В. Українське телебачення і криза національної ідентичності. *Соціальна психологія*. Київ, 2004. № 4. С. 71–80.

6. Княжинський А. Дух нації: соціологічно-етнопсихологічна студія. Нью-Йорк-Філадельфія-Мюнхен, 1959. 285 с.

7. Розумний М. М. Суспільні ідеї як чинник формування політичної нації: дисертація д-ра політ. наук: 23.00.03 / Київський національний університет ім. Тараса Шевченка. К., 2007. 454 с.

CENTRUM KSZTAŁCENIA NAUCZYCIELI JĘZYKÓW OBCYCH I EDUKACJI EUROPEJSKIEJ
UNIwersytetu warszawskiego
ЦЕНТР ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛІВ ІНОЗЕМНИХ МОВ ТА ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ОСВІТИ
ВАРШАВСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ
UNIwersytet narodowy w użhorodzie
УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
AKADEMIA KSZTAŁCENIA USTAWICZNEGO W CHERSONIU
ХЕРСОНСЬКА АКАДЕМІЯ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ

**WSPÓŁCZESNE TRENDY ROZWOJU EDUKACJI I NAUKI
W KONTEKŚCIE INTERDYSCYPLINARNYM.**

DIALOG KULTUR JAKO CZYNNIK INTEGRACJI

Pod redakcją:

Ivan Zymomyra, Vasyl Ilnytskyj, Danuta Romaniuk, Agnieszka Sochal

**СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ОСВІТИ І НАУКИ
В ІНТЕРДИСЦИПЛІНАРНОМУ КОНТЕКСТІ.**

ДІАЛОГ КУЛЬТУР ЯК ЧИННИК ІНТЕГРАЦІЇ

За редакцією:

Іван Зимомря, Василь Ільницький, Данута Романюк, Аґнешка Сохал

Warszawa – Użhorod – Chersoń
2019

Варшава – Ужгород – Херсон
2019

УДК 371.1:001(08)
ББК 74.04я43
С 91

Сучасні тенденції розвитку освіти і науки в інтердисциплінарному контексті. Діалог культур як чинник інтеграції / [редактори-упорядники: І. Зимомря, В. Ільницький, Д. Романюк, А. Сохал]. – Варшава – Ужгород – Херсон: Посвіт, 2019. – 290 с.

Współczesne trendy rozwoju edukacji i nauki w kontekście interdyscyplinarnym. Dialog kultur jako czynnik integracji / [red.: I. Zymomyra, W. Ilnytskyj, D. Romaniuk, A. Sochal]. – Warszawa – Użhorod – Chersoń: Posvit, 2019. – 290 s.

ISBN 978-617-7235-50-6

Видання містить матеріали, що лягли в основу доповідей IV-ї Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні тенденції розвитку освіти і науки в інтердисциплінарному контексті». Молоді та досвідчені науковці висвітлюють актуальні питання в галузях мистецтвознавства, історичних, суспільних та природничих наук, педагогіки, філології, краєзнавства, туризмознавства, фізичного виховання та реабілітації. Матеріали стануть корисними для широкої наукової громадськості, викладачів, аспірантів, студентів.

УДК 371.1:001(08)
ББК 74.04я43

Kolegium redakcyjne:

dr hab., prof. **I.Zymomyra**; dr hab., prof. **M.Zymomyra**; dr hab., prof. **W.Ilnytskyj**; **V.Boychuk**; dr **P.Davydov**; dr **O.Zubchuk**; dr hab., prof. **R.Korsak**; dr hab., prof. **J.Kuzmenko**; dr hab., prof. **O.Newmerzycka**; dr **O.Zymomyra**; dr **M.Pahuta**.

Redakcyjna kolegia:

доктор філологічних наук, проф. **І.Зимомря**; доктор філологічних наук, проф. **М.Зимомря**; доктор історичних наук, проф. **В.Ільницький**; **В.Бойчук**; кандидат філософських наук, доцент **П.Давидов**; кандидат філософських наук, доцент **О.Зубчик**; доктор педагогічних наук, проф. **Р.Корсак**; доктор педагогічних наук, проф. **Ю.Кузьменко**; доктор педагогічних наук, проф. **О.Невмержицька**; кандидат філологічних наук, доц. **І.Зимомря**; кандидат педагогічних наук, доц. **М.Пагута**.

Recenzenci:

dr hab., prof. **Jan Grzesiak**
dr hab., prof. **Ihor Dobriański**

Рецензенти:

д-р габ., проф. **Ян Гжесяк**
д-р педагогічних наук, проф. **Ігор Добрянський**

© І. Зимомря, В. Ільницький, Д. Романюк, А. Сохал, 2019
© Посвіт, 2019

Ляшенко В. Моделювання стратегічних показників регіонального розвитку.....	245
Малигіна І. Кадрова політика в галузі освіти як складова державної кадрової політики в Україні.....	246
Мінкова О. Нормативно-правові засади експертного забезпечення правотворчості в Україні.....	248
Наріжний Ю. Радикальний гуманізм Е. Фромма та О. Гріна.....	250
Пізнюк Л. Освіта документознавця в сучасних умовах.....	253
Поплавський О. Актуальні тенденції розвитку гуманітарних наук в українських закладах вищої освіти.....	254
Присяжнюк О. Критичне мислення в контексті розвитку мотивації навчання молодших школярів.....	258
Пушкарьова А., Давидов П. Правове регулювання надання психолого-педагогічної допомоги дітям з аутизмом.....	260
Шевченко С. Наукові підходи до здійснення психологічного супроводу в закладах освіти.....	262
Юрош В. Політична ідентичність як фактор двосторонніх відносин.....	264

ПРИРОДНИЧІ НАУКИ

Боровик О., Рудик О., Золук Б. Безперервність навчального процесу – основа якісної професійної освіти.....	267
Глуховецька В. Вивчення екологічного стану ботанічної пам'ятки природи «Просіки» та її значення для селища Покотилівка.....	269
Ільніцька К. Методичні особливості виконання лабораторних робіт з оптики.....	271
Калініченко О., Кондель В. Вплив збалансованого харчування на життєдіяльність людини.....	273
Краснобокий Ю. Використання програми EXCEL у лабораторних роботах з оптики.....	274
Піддубна Ю., Кондель В. Дослідження вмісту фтору у воді шахтних колодязів.....	276
Ткаченко І., Краснобокий Ю., Підгорний О. Умови та засоби впровадження системи інтегративної природничо-наукової освіти.....	277
Відомості про авторів.....	280